

**Aan de colleges van de aan
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten**

Doetinchem :22 april 2025
 Informatie bij : E. van Zuuk
 Portefeuillehouder: H. de Vries
 Zaaknummer : 1947537/EsZuu/AnZwe
 Onderwerp : Kaderbrief programmabegroting 2026

Geacht college,

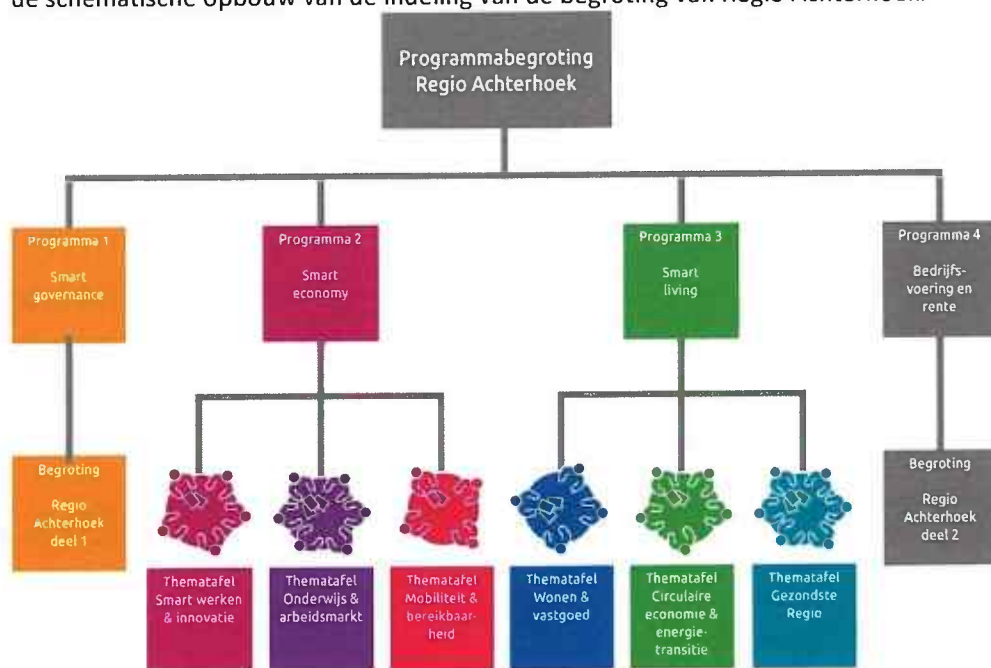
Hierbij ontvangt u de kaderbrief voor de programmabegroting 2026 van Regio Achterhoek.

Procedure

In deze kaderbrief worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders weergegeven (artikel 34b WGR). Deze kaders worden uitgewerkt tot een programmabegroting 2026, welke voor 15 mei aan de gemeenten wordt toegezonden. De individuele gemeenteraden kunnen tot 27 augustus hun zienswijzen indienen en daarna vindt besluitvorming plaats in het algemeen bestuur van 10 september. Aan het eind van de kaderbrief is de behandelprocedure voor het vaststellen van de programmabegroting van Regio Achterhoek voor 2026 opgenomen. Wij vragen u om uw Raad in kennis te stellen van de kaderbrief.

Beleidskaders 2026

De begroting bestaat uit de programma's Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Met deze indeling willen we de samenwerking binnen 8RHK ambassadeurs zichtbaar en controleerbaar maken. Per thematafel maken we projecten inzichtelijk. Hieronder ziet u de schematische opbouw van de indeling van de begroting van Regio Achterhoek.

Programma 1 Smart Governance

De Achterhoek kent met 8RHK ambassadeurs een sterke samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Doel is een krachtige regio die snel en besluitvaardig samenwerkt om de Achterhoek (economisch) sterk te houden. De regionale samenwerkingsstructuur geeft sturing aan een gedragen regionale visie en de realisatie daarvan. Hierbij kent ons model speciale aandacht voor de positie van de raadsleden binnen de regionale samenwerking, die is vormgegeven in de Achterhoek Raad.

8RHK Ambassadeurs is de motor van de Governance en daarom zijn de taken en de begroting in dit onderdeel opgenomen.

De belangrijkste taken die 8RHK uitvoert zijn:

- Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad, Board en thematafels
- Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur
- Subsidiewerkzaamheden
- Monitoring
- Lobbywerkzaamheden
- Communicatiewerkzaamheden inclusief regiomarketing

Aan dit programma is de bijdrage in de organisatiekosten van gemeenten gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen ter besluitvorming voor aan de gemeenten.

Programma 2 Smart Economy

Smart Economy vormt samen met Smart Living de inhoudelijke basis voor een krachtige Achterhoek. Smart Economy richt zich op een bloeiende en sterke economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk- en leerklimaat. Met duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen. Onder Smart Economy vallen drie thema's:

- Smart werken & Innovatie
- Onderwijs & Arbeidsmarkt
- Mobiliteit & Bereikbaarheid

In dit programma worden onder andere de doelen en projecten van de drie thematafels weergegeven. Deze werkzaamheden/projecten zijn breder dan hetgeen 8RHK zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

Programma 3 Smart Living

Smart Living gaat over een duurzaam woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners. Onder Smart Living vallen drie thema's:

- Wonen & Vastgoed
- Circulaire economie & Energietransitie
- Gezondste Regio

In dit programma worden onder andere de doelen en projecten van de drie thematafels weergegeven. Deze werkzaamheden/projecten zijn breder dan hetgeen 8RHK zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

Programma 4 Bedrijfsvoering en rente

Onder dit programma vallen de werkzaamheden voor bedrijfsvoering en treasury.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten zullen gevraagd worden in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen. Programma 2 Smart Economy en Programma 3 Smart Living worden aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen de Regio zelf uitvoert.

In verband met de besparingsopgave en de te maken keuzes op de inhoudelijke agenda van de Regio (zie Actuele Ontwikkelingen) zal naar verwachting voor de zomer nog een aanvullende oplegnotitie worden toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Actuele Ontwikkelingen

Er zijn een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)

De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Daarbij hanteert het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- Vitale en leefbare regio's
- Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau
- Gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners in de regio

De Achterhoek en het Rijk bepalen samen in hoeverre aan deze doelstellingen wordt gewerkt en waar de zwaartepunten liggen voor de Achterhoek. Op basis van vervolgesprekken, die in 2025 plaatsvinden tussen Rijk en regio, zal een adaptieve en lerende uitvoeringsagenda worden opgesteld met een stip op de horizon naar 2050. Dit proces wordt ook benut voor het opstellen van een nieuwe Achterhoek Visie. Het opstellen van een nieuwe visie is één van de actiepunten die uit de in 2024 gehouden evaluatie is gekomen.

Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie vanuit het rijk om deze middelen te verlengen. De inzet van deze middelen nemen we mee bij de notitie inkomstenverwerving later dit jaar (zie onderdeel structureel sluitende begroting).

Besparingsopgave

Onder andere door de dalende renteopbrengsten en het wegvallen van de bijdrage van de provincie vanaf 2025 was in de begroting 2025 een structureel oplopend tekort zichtbaar in de meerjarenraming in de jaarschijven 2026-2028. Ondanks dat het tekort werd opgevangen door een bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie, heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor dient een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd te worden. Deze besparing wordt financieel verwerkt in de begroting 2026. Zie nadere toelichting onder financiële uitgangspunten 2026.

Heroriëntatie inhoudelijke agenda Regio Achterhoek

Er is een noodzaak vanuit de besparingsopdracht en een breed gedragen behoefte vanuit de in 2024 gehouden evaluatie om de inhoudelijke agenda tegen het licht te houden en scherpe keuzes te maken in wat het 'takenpakket' van Regio Achterhoek is dat past binnen de financiële kaders.

Inmiddels worden hierover diverse gesprekken gevoerd. Het is in de tijd nog niet mogelijk om in de concept begroting -die medio mei aan de gemeenten wordt toegezonden- de inhoudelijke keuzes en eventuele organisatorische effecten te verwerken. Dit neemt niet weg dat de financiële gevolgen van deze organisatorische effecten wel binnen de aangegeven financiële kaders moeten passen. De planning is om voor de zomer een aanvullende oplegnotitie toe te zenden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor programma 2 en 3 in de begroting. Deze programma's liggen ter kennisgeving voor in de gemeenteraden. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Financiële uitgangspunten 2026

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**

Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming te willen. Om meerjarig een structureel sluitende begroting te kunnen realiseren is de opgave voor 2026 een kostenbesparing van 10% (€ 331.000). Deze kostenbesparing realiseren we door:

- Verlagen van budgetten waar dit mogelijk is (o.a. op basis van uitgaven voorgaande jaren en versoering van uitgaven).
- Inleveren 2 fte formatie-uitbreiding uit 2025. Tegelijkertijd ontstaat hiermee nog meer urgentie om (bestuurlijke) keuzes te maken over de inhoudelijke agenda. Zeker ook gezien de huidige werkdruk.
- Daarnaast willen we efficiënter en slimmer werken (o.a. AI, standaardisatie werkprocessen en digitalisering).

We zetten ook in op extra inkomstenverhoging. Op basis van de informatie die nu bekend is verwachten we niet dat dit gevolgen heeft voor de inwonerbijdrage van de gemeenten in 2026. Hierover volgt later in het jaar mogelijk een aparte notitie.

- **Realistisch begroten**

We hanteren voor 2026 de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:

- Indexeren volgens de afgesproken systematiek in 2021 (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (loonvoet sector overheid zie tabel hieronder) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (overheidsconsumptie netto materieel zie tabel hieronder).
- Renteopbrengsten: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisereserve rente. We hanteren een rentebate van € 150.000 als structurele dekking. Dit bedrag is gebaseerd op de hoogte van de rente in het laatste jaar van de meerjarenraming. De maximale omvang van de egalisatie-reserve bedraagt € 450.000. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
- In de begroting is een structurele opbrengst vanuit subsidies verwerkt van € 100.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we doorrekenen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Onderstaand de bijbehorende indexcijfers uit de septembercirculaires:

Indexcijfers	Loonindex			Prijsindex
	Circulaire	Circulaire	Begroting	Circulaire
	2023	2024	2026	2024
2025 nacalculatie	5,8%	4,7%	-1,1%	
2026		3,8%	3,8%	2,2%
Te hanteren index in begrotingsjaar 2026			2,7%	2,2%

Bijdrage gemeenten 2026

Op basis van bovengenoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor **2026 € 78.319** voor de gemeenten én is de begroting structureel sluitend.

Specificatie absolute stijging	Totaal
Loonsom	65.934
Opleidingsbudget (1,5% van de loonsom)	989
Overige exploitatiekosten (huur, ICT, verzekering, etc.)	11.396
Totale stijging	78.319

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026	2.500.005	8,24

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2026: max. € 151.646), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023.

Risico's, weerstandsvermogen en reserves

In de begroting is een structurele subsidieopbrengst opgenomen van € 100.000. Subsidies zijn niet structureel, vaak wel meerjarig. Ondanks dat er steeds wel nieuwe subsidies worden toegekend, zit hier een verhoogd risico. Dit risico nemen we mee bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio. Wellicht dat dit risico nog hoger wordt als de NPVR-middelen met structurele formatie worden ingezet (zie actuele ontwikkelingen).

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 400.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op $1,4 \times$ benodigde weerstandscapaciteit. Een eventueel surplus wordt uitbetaald.

Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt.

In de programmabegroting 2026 wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egaliseringsreserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie (€ 838.000) niet meer in volle omvang nodig is. Voorgesteld wordt de middelen als volgt in te zetten en dit in het boekjaar 2025 te verwerken:

- € 100.000 naar algemene reserve als aanvulling van weerstandsvermogen voor verhoogde risico's
- € 150.000 behouden voor kosten organisatieontwikkeling en mogelijk frictiekosten
- € 100.000 naar egaliseringsreserve rente voor het opvangen van toekomstige rentedaling
- € 300.000 naar Investeringsfonds (deel dat kwam uit subsidie-opbrengsten voorgaande jaren)
- € 188.000 eenmalige uitkering aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente).

Het investeringsfonds bevat begin 2025 € 5,5 mln. Hiervan is € 4 mln. ingezet als cofinanciering voor Regiodeal II. Het restant is nodig voor eigen projecten (onverwachte hoek) en voor werkbudgetten voor thematafels en board. Tot en met 2023 droeg de provincie bij aan het investeringsfonds. Nu wordt het investeringsfonds alleen gevoed met incidentele opbrengsten uit subsidies en een eventueel positief jaarsaldo van Regio Achterhoek (tot een maximum van € 0,50 per inwoner).

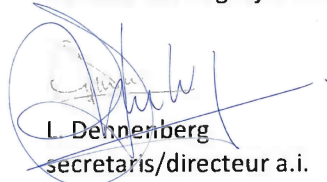
Behandelprocedure

Volgens de vastgestelde planning dient de begroting in het algemeen bestuur van **10 september** te worden vastgesteld. Hiervoor geldt de volgende procedure:

17 april	De kaderbrief wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoek dit door te zetten naar de raden.
7 mei	De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 mei	Het volledige boekwerk wordt aan de deelnemende gemeenten verzonden ter behandeling in de raad voor het geven van zienswijzen.
Voor zomer	Een aanvullende oplegnotitie wordt toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting.
27 aug	Tot 27 augustus mogelijkheid voor gemeenten om zienswijzen over de programmabegroting kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
10 sept	Besluitvorming over de programmabegroting in de vergadering van het algemeen bestuur.
In het najaar	Eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden verder uitgewerkt en indien nodig met een begrotingswijziging worden voorgelegd.

De gemeenten worden verzocht om de zienswijze van de raad ten aanzien van de programma-begroting 2026, die zij rond 15 mei toegestuurd krijgen, uiterlijk **27 augustus 2025** schriftelijk kenbaar te maken.

Hoogachtend,
namens het Dagelijks Bestuur van Regio Achterhoek

L. Dennenberg
secretaris/directeur a.i.

mr. M. Boumans MBA MPM
voorzitter